

Boverket
remiss@boverket.se

Svarsfil till extra remiss om Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om säkerhet i händelse av brand i byggnader.

Datum	2024-04-04
Myndighet/Organisation/Företag	Uppsala brandförsvaret
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	brandforsvaret@ uppsala.se
Kontaktperson (namn)	Sandra Hedqvist

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

- Avstår
- Tillstyrker utan kommentar
- Tillstyrker med kommentar
- Avstyrker med motivering

En modernisering av brandskyddsregler som adresserar nya och framtida brandrisker är varmt välkommet. Vissa delar i förslaget är bra och nödvändiga utifrån den senaste tidens samhällsutveckling. Under det arbete som Uppsala brandförsvaret lagt ner för att utvärdera remissen, vilket har skett under väldigt begränsad tid, kan det konstateras att det fortsatt finns brister och otydliga delar i förslaget. Inte minst kopplat till räddningstjänsternas förmåga och räddningspersonalens säkerhet i händelse av brand. **Uppsala brandförsvaret avstyrker därför förslaget.**

Nedan sammanfattas de synpunkter Uppsala brandförsvaret hunnit arbeta fram. Synpunkterna omfattar endast de justerade delarna enligt Boverkets önskemål men Uppsala brandförsvaret vill understryka att synpunkterna som framkom vid förra remissen kvarstår och bör beaktas i det fortsatta arbetet med byggreglerna.

Brandchef Elisabeth Samuelsson har beslutat i ärendet. Brandingenjör Sandra Hedqvist har varit föredragande. Räddningsnämndens diarienummer för detta ärende är RÄN-2023-00086.

Enligt delegation för räddningsnämnden

Elisabeth Samuelsson
Brandchef

Kapitel	Paragraf	Konsekvenser (sida)	Er kommentar/motivering
			<p>Det har varit svårt att få en helhetsbild av regelverket då remissen enbart innehåller vissa delar. En korsläsning med den föregående remissen är inte optimal och det råder frågetecken hur de delarna har ändrats. Den svåva tiden som givits för att lämna synpunkter har försvårat arbetet med detta.</p> <p>Uppsala brandförsvaret anser generellt att förslaget inte är tillräckligt genomarbetat och det råder fortsatt oklarheter hur regelverket kommer tillämpas.</p> <p>Uppsala brandförsvaret anser även att färre allmänna råd och hänvisningar till standarder där man förutsätter att branschen ska ta ett större ansvar genom att ta fram lösningar för funktionskraven riskerar att medföra en lägre säkerhetsnivå än Boverket avsett. Eftersom brand är en sällanhändelse så finns det få byggherrar/fastighetsägare som vill bekosta brandskydd över lägstanivån, därför är det av stor vikt att samhället är tydligt med lägstanivån.</p>
			<p>Det är positivt att Boverket svarat på många av de inkomna synpunkterna, värderat dessa och justerat vid behov men flera delar saknar fortfarande bemötande samt adekvata konsekvensutredningar. Något som Uppsala brandförsvaret anser att Boverket behöver jobba med i det fortsatta arbetet med byggreglerna.</p>
1	4		<p>Uppsala brandförsvaret ser fortfarande en problematik kopplat till definitioner och begrepp. När hänvisning till TNC tas bort är risken påtaglig att säkerhetsnivån påverkas då definitioner inte kommer vara fastslagna. Det riskerar också att medföra onödiga diskussioner som i sin tur kan påverka byggtakten och kostnaderna för byggandet.</p> <p>Uppsala brandförsvaret noterar att Boverket har lyft in några fler definitioner vilket är positivt men det bedöms inte som tillräckligt. Exempelvis saknas definitioner till följande begrepp:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ett utrymme • Tillfälligt boende • Öppna garage kontra slutna garage • Funktionella enheter <p>Begreppet utrymme finns i majoriteten av alla funktionsbaserade och preciserade krav vilket gör att en otydlig definition av begreppet riskerar att få omfattande konsekvenser.</p> <p>I förra remissen framgår det i författningskommentarerna (s. 155) en förklaring kopplat till brandcellsindelning av funktionella enheter på förskolor med att "<i>allt för många personer inte ska påverkas av en brand i dess tidiga skede</i>". Hur många personer omfattar en funktionell enhet? Vad är allt för många?</p> <p>Det kärvs en mer genomarbetad konsekvensutredning kring effekter av de nya begreppen samt borttagandet av TNC.</p>

Kapitel	Paragraf	Konsekvenser (sida)	Er kommentar/motivering
1	4	75	Begreppet brandcell behöver förtydligas så att det även omfattar skydd mot spridning mellan byggnader. T.ex. "...utan att sprida sig till andra byggnader eller byggnaden i övrigt"
1	4	75	Vad "i huvudsak brandavskiljande förmåga" innebär behöver förtydligas i författningskommentarerna.
1	8 och 21	76 och 79	<p>Uppsala brandförsvaret ser positivt till många regleringar och förtydliganden gällande drift och underhåll. Boverket behöver dock utveckla kraven kring detta. Med föreslagen reglering kommer det troligtvis i många fall lämnas över enkla instruktioner för respektive del (med risk för att det endast blir manualer direkt från tillverkare) och inget samlat dokument där systemen i sin helhet beskrivs. Bristerna i drift och underhåll är som Boverket fastslår en stor källa till fel och Uppsala brandförsvaret anser därmed att det behöver regleras mer.</p> <p>Till exempel bör det vara rimligt att projektörer behöver ta hänsyn till slutanvändaren. Det är till exempel stor skillnad om en fastighetsägare utgörs av ett större företag eller en bostadsrättsförening. I 8§ framgår det att byggnader ska projekteras så att förutsatt underhåll kan ske. Innebär det att man behöver ta hänsyn till slutanvändarens förväntade kunskap och förväntade förmågor?</p>

Kapitel	Paragraf	Konsekvenser (sida)	Er kommentar/motivering
2 7	16 45	81 och 118	<p>Uppsala brandförsvaret är positiva till att 20 minuters insatstid tagits bort från Vk3C. Det är också positivt att boverket förtydligar vad gäller boendesprinklernas omfattning vid satellitbostäder samt att utrymning via räddningstjänsten betraktas som ett katastrofskydd, en sista utväg.</p> <p>Uppsala brandförsvaret vill dock understryka att det är problematiskt med fönsterutrymning i en verksamhetsklass där personer har svårigheter att själva sätta sig i säkerhet. Det eftersom utrymning med räddningstjänstens stegar förutsätter att personer själva kan ta sig ut genom ett fönster och klättra ner på stegen/in i korgen. En förmåga som personer i boendeformen inte förväntas ha. Uppsala brandförsvaret bedömer också att utrymning via utskjutsstege inte är möjlig för verksamheten av arbetsmiljöskäl och utifrån de boendes förmåga. Därför är det positivt att utskjutsstegen inte pekas ut som en lösning vid räddningstjänstassisterad utrymning i förslaget.</p> <p>Uppsala brandförsvaret anser fortsatt att gränsdragningen mellan verksamhetsklass 3C och 5B är otydlig. Det finns ett stort behov av en mer omfattande konsekvensutredning som beaktar gränsdragningen mellan verksamhetsklasserna. Utifrån föreskrift och författningskommentarerna riskerar boenden som idag tillhör Vk5B, och som bör göra det, att projekteras som Vk3C. Vk3C får inte vara en enkel/billig väg ut från Vk5B. Det råder fortfarande oklarheter kring skillnaden mellan <i>svårigheter att sätta sig själv i säkerhet</i> och <i>inga eller begränsade möjligheter att utrymma själv</i>. Vem är det som avgör den enskildes förmåga vid en utrymningssituation? Detta blir särskilt viktigt eftersom fönsterutrymning tillåts i Vk3C.</p> <p>Tidigare reglering med behovsprövning enligt SoL/LSS gav en tydlighet där det inte gick att tumma på skyddsnivån. Boverket bör utreda om behov av trygghetslarm (behovsprövning enligt Socialtjänstlagen) kan vara en indikator på <i>begränsade möjligheter att utrymma</i> eller om annan reglering behövs. Boverket behöver förtydliga hur <i>begränsade möjligheter till utrymning</i> ska tolkas.</p>
2	23 och 23a	82	<p>Uppsala brandförsvaret saknar krav på kraften att trycka upp dörrar för utrymning. Nu anges enbart den vertikala kraften för trycket. Det är av stor vikt att detta regleras då flera tekniska system kan medföra sådana tryckskillnader att dörrar för utrymning inte går att öppna. Dessa system behöver utformas med hänsyn till möjlighet till utrymning varför en maximal kraft att trycka upp dörren behöver anges.</p>

Kapitel	Paragraf	Konsekvenser (sida)	Er kommentar/motivering
2	31	84	<p>Det är mycket positivt att flödet kravställs till 900 l/min i trycksatta stigarledningar.</p> <p>Uppsala brandförsvaret är dock inte positiva till att utgöra redundans om den allmänna vattenledningen utgör vattenkälla. Det eftersom räddningstjänsten inte kan försörja en trycksatt stigarledning med vatten i händelse av att det allmänna vattennätet felfungerar. Det är inte en realistisk lösning eftersom även räddningstjänsten tar vatten från det allmänna vattennätet vid en räddningsinsats. I släckfordon finns visserligen ett antal liter vatten som räcker, räknat med en förbrukning på 900l/min, i drygt 4 minuter. Att det finns så kallade tankfordon som kan transportera större mängd vatten än vad släckbilarna gör är inte en förmåga som respektive räddningstjänst kan förutsättas ha. I text skriver Boverket att utformningen kan tillämpas under förutsättning att räddningstjänsten kan försörja systemet. Uppsala brandförsvaret ställer sig frågande till om det öppnar upp för olika bedömningar från olika räddningstjänster eller vem avgör om den aktuella räddningstjänsten har den förmågan?</p> <p>Vidare ställer sig Uppsala brandförsvaret frågande till hur flödet på 900l/min ska säkerställas över tid när vattenkällan utgör den allmänna vattenledningen. Det finns exempel där flöden har förändrats över tid, till exempel vid påkoppling vid utbyggnad av det allmänna vattenledningssystemet. Särskilt utsatta är ändledningar för denna problematik. Uppsala brandförsvaret anser att ringmatning på vattennätet bör vara grundnivån för att vattenkällan ska anses tillräckligt tillförlitlig.</p> <p>Boverket behöver förtydliga vad de avser ska uppfyllas om räddningstjänsten ska utgöra redundansens till vattenkällan.</p>

Kapitel	Paragraf	Konsekvenser (sida)	Er kommentar/motivering
2	33		<p>Det är positivt att hissorgen för räddningshissen får ett mått på 1,1 x 2,1 meter lika dagens byggregler. Det är ett viktigt ställningstagande.</p> <p>Att Boverket i de preciserade kraven anger att en slagdörr kan utgöra ett alternativ till trycksättning av hisschaktet är bra. En dörr utgör ett passivt brandskydd som generellt är robust över tid. Det är önskvärt om Boverket ställer krav på en glasruta i dörren mot hisschaktet. Det är en säkerhetshöjande installation för räddningspersonalen som då kan bedöma miljön innan dörren öppnas.</p> <p>Uppsala brandförsvaret anser fortfarande att övertrycksättning inte bör vara en lösning enligt förenklad dimensionering. Detta på grund av temperaturkänsliga delar, tryckproblematik över andra dörrar samt robusthet i byggnaden. Underhåll på denna typ av tekniska system är redan i dagsläget bristfällig i flertalet byggnader och Uppsala brandförsvaret anser att byggreglerna bör främja hållbara och robusta brandtekniska lösningar.</p> <p>Boverket behöver också bemöta synpunkterna kring vilka kriterier som ska beaktas vid dimensionering av övertrycksättning samt vilka delar av standarden som ska tillämpas. Om trycksättning bibehålls som en lösning enligt preciserat krav i regelverket behöver Boverket förtydliga hur dimensioneringen ska genomföras. Senaste tiden har det inträffat flera händelser där dörrar till utrymningsväg inte kunnat öppnas på grund av tryck över dörren som skapats av trycksättningsystem. I Uppsala brandförsvares område finns i närtid exempel på nybyggda flerbostadshus där fläktar feldimensionerats vilket har gjort att lägenhetsinnehavare blivit in- och utestängda.</p> <p>Uppsala brandförsvaret anser att det är otydligt vad som ska uppfyllas avseende strömförsörjning upp till 50 meter. Boverket bör i kravnivån beakta de risker och utmaningar som elnätet med ett mer elektrifierat samhälle innebär. Uppsala brandförsvaret anser fortsatta konsekvenserna av att räddningspersonal ska behöva gå 50 meter vertikalt i trappor inte är tillräckligt utrett.</p> <p>Vidare anser Uppsala brandförsvaret generellt att föreskriften är svårläst och anser att Boverket behöver förtydliga, förslagsvis med bilder i författningskommentarerna. Framför allt krävs förtydligande i flerbostadshus och hur krav på dörrstängare på lägenhetsdörrar, i de fall insatsutrymme och lägenhetskorridorerna är densamma, ska tolkas.</p>

Kapitel	Paragraf	Konsekvenser (sida)	Er kommentar/motivering
5	23	57-59	<p>Uppsala brandförsvaret är positiva till en förändring kring brandspridning i dolda utrymmen och anser att det är bra att boverket valt begreppet <i>hindra</i>.</p> <p>Frågan är dock vad det kommer innebära i praktiken. Idag görs tolkningen kring ytterväggar att brand får spridas men inte för snabbt. I författningskommentaren tolkar dock Uppsala brandförsvaret att Boverket menar att ingen brandspridning får ske. Samtidigt skriver Boverket att skyddet kan variera och att det är anledningen till att ingen brandteknisk klass anges. Begreppet <i>hindra</i> kan därmed innebära konflikter i en byggprocess som är svår för stadsbyggnadskontoren att ta ställning till.</p>
5	23a		<p>Det är positivt att reglering kring vindsutrymmen återinförs, det eftersom vindsbränder är komplexa och ofta orsakar omfattande brand- och vattenskador.</p>
5	41		<p>Det är positivt att SP Fire 105 begränsas till 16 våningsplan.</p> <p>Uppsala brandförsvaret vill åter igen påpeka att räddningstjänsten har begränsade möjligheter att släcka vissa typer av fasadbränder. Det gäller till exempel otillgängliga fasader på innergårdar samt höga byggnader som ligger utanför höjdfordonens räckvidd där 23 meter utgör den höjd man kan förvänta sig att räddningstjänsten är dimensionerad för.</p>

Kapitel	Paragraf	Konsekvenser (sida)	Er kommentar/motivering
7	28 och 29	113-114	<p>Det är positivt att det ställs ett generellt krav på frångänglighet och att begreppet definieras.</p> <p>Uppsala brandförsvaret anser dock att det behöver förtydligas att ägaren eller nyttjanderättshavaren behöver ha en organisation för hantering av utrymningsplatserna.</p> <p>I det tidiga skedet av en räddningsinsats är det många parallella uppgifter som behöver lösas, inte minst vid brand i en publik byggnad. För det första ska det tillses att alla människor som kan komma att skadas av branden är i säkerhet, det vill säga rädda liv. För det andra så ska hotet för fortsatt skada på egendom och miljö undanröjas, det vill säga släcka elden. I många fall så är den mest effektiva åtgärden att i ett tidigt skede släcka elden för att bryta skadeutvecklingen och på det viset både rädda liv, egendom och miljö. Att kommunicera och assistera personer som väntar på en utrymningsplats är därför inte en uppgift som brandförsvaret kan prioritera i ett tidigt skede av en räddningsinsats så länge personen på utrymningsplatsen inte är direkt hotad av brand- eller rökspridning.</p> <p>Vidare utgör publika lokaler i verksamhetsklass 2 inte en verksamhet där man kan tillgodoräkna sig räddningstjänstassisterad utrymning. Räddningstjänsten assisterar utrymning när byggnadens brandskydd av någon anledning inte fungerat som avsett och är inte att se som en förutsättning för en fungerande utrymning av denna typ av lokaler.</p> <p>I byggnader med utrymningsplats åligger det därför ägaren eller nyttjanderättshavaren att inom sitt systematiska brandskyddsarbete att ha en organisation som vid ett larm kan kommunicera med utrymningsplatserna, assistera personerna vid vidare utrymning samt att redovisa för räddningspersonalen hur många personer som befinner sig på utrymningsplatsen, vart i byggnaden de befinner sig och vilken fysisk förmåga de har.</p>
7	32 (33 saks i remissen?)		<p>Uppsala brandförsvaret saknar regleringen kring återinrymning på dörrar till säker plats i verksamhetsklass 5A.</p>

Kapitel	Paragraf	Konsekvenser (sida)	Er kommentar/motivering
8	9		<p>Det är mycket positivt att längd på inträngningsväg regleras för samtliga verksamheter vilket kommer ge bättre förutsättningar för rökdykning i stora brandceller.</p> <p>I författningskommentarerna framgår det att begräsningarna baseras på de slanglängder räddningstjänsten förväntas ha med sig vid en insats. Därför ställer sig Uppsala brandförsvaret frågande till avståndet på 80 meter för sprinklade utrymmen. Slanglängderna är generellt 25 meter varför 75 meter skulle vara en mer verklighetsförankrat längd.</p> <p>Uppsala brandförsvaret ställer sig också frågande till avsteget vid sprinklade utrymmen i byggnader där tillgång till säkert vatten sker via en stigarledning. Vid rökdykning krävs tillgång till ett strålrör längs fram och sen ett strålrör per skyddsgrupp vilket ska finnas vart 25e meter. Därför blir två uttagsarmaturer på stigarledningen begränsande och en inträngningsväg på 50 meter blir det som är genomförbart i praktiken.</p>
8	10 och 13		Det är positivt att reglering kring räddningshiss och stigarledningar tar hänsyn till nivåskillnader även nedåt från markplan.
8	11		<p>Det är positivt att Boverket reglerar slutna garage som är större än 100 m². Dock krävs en tydlig definition vad ett slutet kontra ett öppet garage är. Det är också positivt att Boverket reglerar en minsta storlek på varje enskild öppning.</p> <p>Boverket bör överväga att även reglera vad som gäller om en byggnad har fler plan under mark. Så att placering av öppningar placeras så att ventilering kan ske tillfredställande på samtliga plan.</p>
10	8		Det är positivt att brandgasventilation vid ändringar av byggnader förtydligats och tar hänsyn till räddningstjänstens tillträdesväg i samtliga verksamheter.

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan.